

Viranomaisen keinot edistää luomusiemenen käyttöä

Tuottavaa luomua, Hollola 18.11.2015

Ylitarkastaja
Sampsa Heinonen
Evira

Tämä esitys

- **Viranomainen (Evira, ELY-keskukset) ei anna lainsäädäntöä, eli viranomaisen keinot ovat**
 - Ohjeistus ja viestintä
 - Luvat ja valvonta
 - Yhteistyö sidosryhmien kanssa
- **”Uusille” ja ”kaikille”:** Kysy tuotantoehdoista!
- **”Vanhoille”:** Miten ratkaista ”ikuisuuskyseksiä”?
- **Viranomaisen keinot edistää luomusiemenen käyttöä?**
 - Ehdotuksia vastaan otetaan!

”Luomusiemenvaatimuksen” taustoja

Neuvoston asetus 834/2007

- Miksi luomusiementä?
 - *”Luonnonmukainen tuotanto perustuu... periaatteisiin: **ulkopuolisten tuotantopanosten käytön rajoittaminen. Jos ... tarvitaan, ne on rajoitettava**”* (art 4 Yleiset periaatteet)
- Tarkennos: Ei koske kantasiementä:
 - *”muiden tuotteiden kuin siementen ja kasvien lisäysaineiston tuotannossa **ainoastaan luonnonmukaisesti tuotettujen siementen ja lisäysaineiston käyttö on sallittu**”* (art 12i)
- Poikkeusmahdollisuus:
 - *”**poikkeukset ovat tarpeen ..., kun näitä tuotantopanoksia ei ole luonnonmukaisesti tuotettuina markkinoilla**”* (art 22.2b)

Komission asetus 889/2008

- Poikkeusehdot:
 - *Johdanto 22: On asianmukaista vahvistaa tällaisia **edellytyksiä tapauksissa, joissa... siemeniä ja siemenperunoita ... ei ole saatavilla,***

Luomusiemenen tuotanto - perusehtoja

- Luomusiementä voi tuottaa jo siirtymävaiheessa.
- Yksivuotisia kasveja on kasvatettava yksi kasvukausi luomusiemenen tuottamiseksi.
 - **Monivuotisilla** kasveilla aika on **kaksi kasvukautta**.

Siemenen ja muun lisäysaineiston käyttö tai markkinointi luomuna

Kasviryhmä	Käyttö (ja markkinointi) luomulisäysaineistona	Esimerkki
Yksivuotiset kasvit, mukaan lukien yksivuotiset syysmuodot (kuten vehnä, ohra, ruis, herne)	Kun emokasvia on kasvatettu luonnonmukaisesti yksi sukupolvi.	Tavanomaisesti tuotettu kauransiemen kylvetään luomutuotannossa olevaan peltoon. Saatava sato on luomutuotettua siementä.
Monivuotiset siemenkasvit (nurmikasvit kuten timotei, apila, vuohenherne)	Kun emokasvia on kasvatettu luonnonmukaisesti kaksi kasvukautta.	Tavanomaisesti tuotettu timotei kylvetään luomutuotannossa olevaan peltoon. 1. vuonna saatava siemensato on tavanomaista ja 2. vuonna saatava siemensato on luonnonmukaista.
Monivuotiset, kasvullisesti lisätävät kasvit (kuten mansikka, raparperi, omena)	Kun kantakasvia on kasvatettu luonnonmukaisesti kaksi kasvukautta.	Tavanomaisesti tuotettu mansikantaimi istutetaan luomutuotannossa olevaan peltoon. 1. vuonna saatavat rönsyt ovat tavanomaisia ja 2. vuonna saatavat rönsyt luonnonmukaisia.

Kantasiemen

- Sertifioidussa luomusiementuotannossa käytettävälle peittaamattomalle, tai luomussa sallitulla aineella peitatulle, tavanomaiselle **kantasiemenelle ei tarvitse hakea poikkeuslupaa** minkään lajin osalta.
- Jos sato ei sovellu käytettäväksi lisäysaineistona, voidaan sitä käyttää tai markkinoida luomutuotettuna (elintarvikkeena tai rehuna)
 - Huomioi kuitenkin pellon vaihe (SV1, SV2, Luomu)!

Peitattu kantasiemen vaatii luvan

- Jos luomulisäysaineiston tuotannossa käytetään kantasiementä, joka on peitattu muilla kuin luomutuotannossa sallituilla peittäusaineilla, on **peitatus lisäysaineiston käyttöön haettava lupa ELY-keskuksesta.**
- Jos sato **ei sovellu käytettäväksi** lisäysaineistona, sitä ei voi käyttää tai markkinoida luomuelintarvikkeena tai rehuna vaan se on **markkinoitava tavanomaisesti tuotettuna.**
 - Koskee myös mahdollista lajittelujätettä ja sertifioinnissa hylältyjä eriä

Luomusiemenen käyttövaatimus täysi-ikäinen. - Markkinat eivät.

Luomuvalvonnan näkökulma:

- **Tavanomaisen siemenen luvaton käyttö on tavallisin seuraamuksen syy luomuviljelyssä**
 - 56 % luomukasvintuotannon markkinointikielloista! (2014)
 - -> Seuraamusten vähentäminen parantaa koko luomuvalvonnan tuloksellisuutta
- **Luparumba työllistää**
 - Vuosittain 1100 -1300 hakemusta
 - Poikkeuslupien perusteet eivät käytännössä ole yhtenäisiä koko massa, koska päätöksiä tekee 15 ELY-keskusta
 - -> Vähennetään tarvetta luville, lupien myöntöperusteet yhtenäisemmiksi

Lupa voidaan myöntää kun:

- a) lajista ei yhtään lajiketta luomulisäysaineistorekisterissä
- b) toimitusongelma
 - Tilattu lisäysaineisto ei ole viljelijän käytössä viimeistään 15.4.
- c) rekisterissä olevat lajikkeet eivät sovellu tuotantoon
 - viljelytekniinen syy
 - sopimusviljely
 - taloudellinen syy: yksi tarjoaja, pakkauskoko
 - Kasvitauti tai tuholaisriski
- d) Tutkimuskäyttö
 - Tieteellinen tutkimus
 - pienimuotoista kenttätutkimusta
 - lajikkeiden suojele

Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta 294/2015

28 § *Muun kuin luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttö*

Selvitettyään vuosittain luomutuotetun siemenen ja siemenperunan saatavuuden Suomessa, Evira voi julkaista luettelon niistä lajeista ja lajikkeista, joille ei voida myöntää ELY-keskuksen toimijakohtaista lupaa.

- **Mitäpä, jos saatavuus olisikin tiedossa jo kalenterivuoden alussa, eikä vasta sitä mukaan kun tavaraa tulee markkinoille eli Eviran pitämään luomusiemenrekisteriin?**

Toimivammat markkinat

= Vähemmän byrokratiaa

Kiitos!